

Surinaamse insecten door Cornelia de Rijck

In het najaar van 1992 richtte de *Kungliga Vetenskapsakademien* in Stockholm zich tot het RKD met vragen omtrent een band met 116 bladen met tekeningen van velerlei vlinders en insecten. In dit album zijn steeds twee van die bladen, bevestigd op één bladzijde en op elk van de bladen staat rechtsonder in sierlijke letters de naam *Cornelia de Rijk* (zie afb.). In Stockholm vroeg men zich af, of deze ondertekening wellicht in verband gebracht kon worden met de schilderes Cornelia de Rijck (1656 - vóór 1727). Van deze laatste kenden we echter geen enkele tekening en de van haar hand bekende olieverfschilderijen hebben steeds gevoelste in parken en tuinen tot onderwerp. Echter, niet alleen bleek de signatuur op de tekeningen vrijwel identiek met tenminste één van de signaturen op de vogelstukken, ook de biografie van de schilderes - voor zover die zich laat reconstrueren - en het opslaan van de kort tevoren verschenen catalogus van de tentoonstelling *De wereld binnen handbereik* (Amsterdams Historisch Museum, 1992) leidden tot een positieve identificatie van de insectentekenaar met de vogelschilderes.

Cornelia de Rijck werd in 1656 te Delft geboren. Tussen 1685 en 1694 trouwde zij met de schilder Gerrit van Goor, die voordien een aantal jaren in Oost-Indië had doorgebracht. Na zijn overlijden in 1694 of 1695 huwde zij in 1697 de Amsterdamse onderschout Simon Schijnvoet (1652 - 1727). Deze bezat één van de belangrijkste, zo niet hét belangrijkste kabinet van naturalia en curiositeiten van Amsterdam. Dit was ingedeeld volgens de Vier Elementen, waarbij de Aarde werd vertegenwoordigd door de insecten. Dat de met Schijnvoet gehuwde Cornelia de vogelschilderes én de weduwe van Van Goor was, wordt tenminste in enige mate bevestigd door het feit dat, volgens de boedelinventaris die bij Schijnvoets dood werd opgemaakt, verschillende van haar vogelstukken in diens 'zael' hingen. Ook werden twee (nu uiterst zeldzame) werken van Cornelia's eerste echtgenoot, Van Goor, verkocht in één van de veilingen van Schijnvoets nalatenschap, die tussen 1728 en 1744 werden gehouden.

In de catalogus van één van die veilingen, die van

Insects from Surinam by Cornelia de Rijck

*In the fall of 1992, the Kungliga Vetenskapsakademien (Swedish Royal Academy of Science) in Stockholm queried the RKD concerning a folio containing 116 sheets of drawings of butterflies and insects. On each page of this album, two sheets of drawings had been mounted, all of which bear the calligraphic signature of Cornelia de Rijk at the lower right (see illustration). Curators in Stockholm wondered if this signature was that of the painter Cornelia de Rijck (1656 - before 1727). We knew of no drawings by this female painter and her few known oil paintings invariably depict menageries of birds in parks and garden settings. However, at least one signature on an oil painting appeared to be nearly identical to those on the Stockholm studies. Moreover, the artist's biography (as far as it could be reconstructed) and some references in the catalogue of the recent exhibition *De wereld binnen handbereik* (Amsterdam Historical Museum, 1992) allowed positive identification of the artist who drew the insects in the Stockholm folio as identical to the one who painted birds.*

Cornelia de Rijck was born in Delft in 1656. At some point between 1685 and 1694 she married the painter Gerrit van Goor, who had previously spent some years in the Dutch East Indies. After Van Goor's death in 1694 or 1695, Cornelia married the Amsterdam deputy-sheriff Simon Schijnvoet (1652 - 1727), in 1697. Schijnvoet owned one of the most — if not the most — important collections of curios and objects of natural history in Amsterdam. This collection was categorised according to the Four Elements, the insects representing Earth. The theory that the woman who married Schijnvoet was both the painter of birds and Van Goor's widow appears to be confirmed to some extent by two facts. According to an inventory drawn up upon Schijnvoet's death, several of Cornelia de Rijck's bird-paintings adorned the walls of his

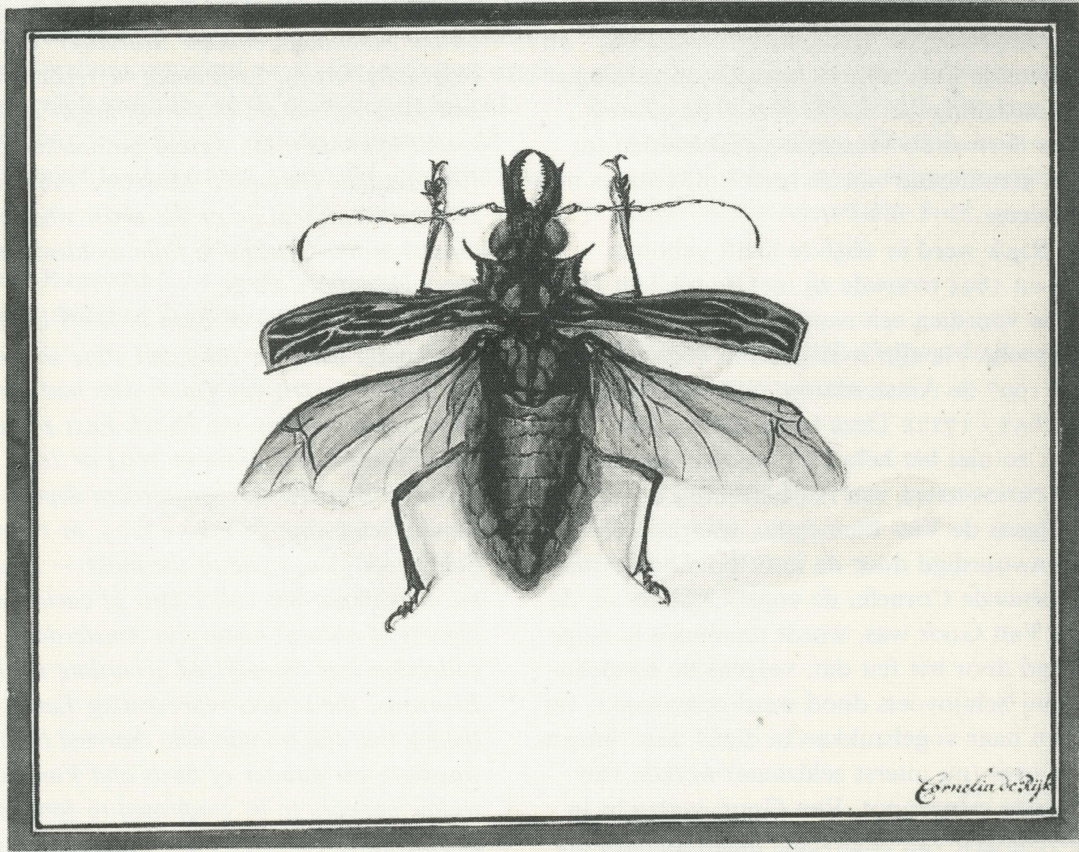
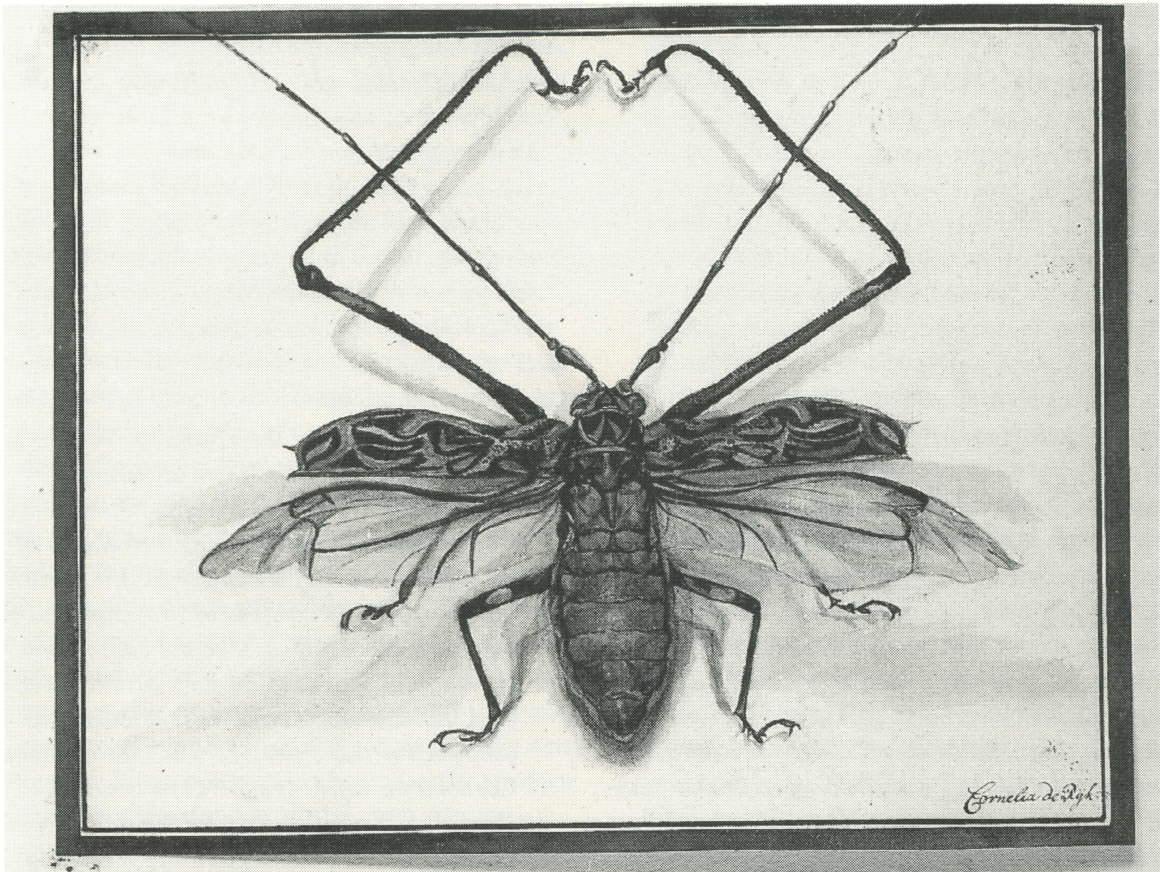

foto / photo Kungliga Vetenskapsakademien, Stockholm

18 februari 1728, staat onder nummer 10 'Een Boek met 120 stuks Tekeningen, zynde alle Surinaamse Insecten, bestaande in Papillions, Torren, Vliegen, Rupsen, en diergelyken. Zeer konstig na 't leeven, met Waterverwen Geschildert, door Cornelia de Ryk, Uxor S. Schynvoet.' Het boek in Stockholm bevatte oorspronkelijk 120 tekeningen - vier werden er vermoedelijk al lang geleden uit verwijderd - én het bleek Schijnvoets ex-libris te bevatten. Daarmee kan het met zeer grote waarschijnlijkheid worden geïdentificeerd met de in 1728 geveilde band. Overigens betekent de kwalificatie 'na[ar] 't leeven' vermoedelijk dat Cornelia de insecten schilderde naar opgezette exemplaren in het kabinet van haar echtgenoot. Hoe het ook zij, in april 1993 konden de foto's van de 116 in Schijnvoets boek overgebleven studies van Surinaamse vlinders en insecten van Cornelia de Rij(c)k aan de documentatie van het RKD worden toegevoegd en daarmee is een veel breder beeld ontstaan van haar kunnen, haar leven en haar activiteiten dan wij ons voordien konden vormen.

Fred G. Meijer
Afdeling Oude Nederlandse Schilderkunst

Over archieven

Sinds 1 januari 1994 is het archief van de kunstenaar Bart Antony van der Leck, 1876-1958, openbaar. Het archief is in augustus 1989 geschonken door de drie dochters van het echtpaar Van der Leck-Teerink. Het archief bevat correspondentie, manuscripten, catalogi, kranteknipsels, foto's en reproducties, enige boeken en tijdschriften.

Het archief kan geraadpleegd worden bij de afdeling Archivalia & Excerpten, na telefonische afspraak (zie omslag).

In een volgend nummer zal nader worden ingegaan op het beheer en gebruik van archieven bij het RKD.

drawing room. Also, two works by her first husband Van Goor (very rare items now) were sold in one of the auctions of Schijnvoet's estate, after his death, between 1728 and 1744. Lot 10 in the catalogue of the auction held on 18 February 1728, (in old Dutch) is: 'A Book Containing 120 Drawings, all representing Insects from Surinam, being Papillions, Bugs, Flies, Caterpillars and the like. Artfully painted in watercolours, after life, by Cornelia de Ryk, Uxor [Latin: wife] S. Schynvoet'. Originally, the Stockholm folio contained 120 drawings — four were probably removed at an early stage — and also carries Schijnvoet's ex-libris. Consequently, it is safe to assume that it is identical to the album sold in 1728. Incidentally, the description 'after life' ('na[ar] 't leeven') in the sales catalogue entry should not be taken too literally. Cornelia most likely used her husband's collection of mounted insects as models. All said and done, in April of 1993, photographs of all 116 Stockholm studies of Surinam butterflies and insects were inserted into a new RKD file on Cornelia de Rij(c)k, adding a new aspect to our knowledge of her life, her activities and abilities.

*Fred G. Meijer
Department of Old Netherlandish Painting*

About the Archives

Since 1 January 1994, the archives of the artist Bart Antony van der Leck (1876-1958) has been open to the public. The documents were donated to the RKD by the artist's three daughters in August 1989. The archives contain correspondence, manuscripts, catalogues, press clippings, photographs, reproductions, and some books and magazines.

The archives can be viewed by appointment; please phone the keeper of the department of Archives & Excerpts (see cover text).

A subsequent issue will carry an article on the archives at the RKD, how they are kept and how to consult them.